

W. K.

Tablica pamiątkowa Witolda Broniewskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/1, 231-232

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROK JUBILEUSZOWY WŁADYSŁAWA BIEGAŃSKIEGO

W 1967 r. minęła 110 rocznica urodzin i 50 — śmierci dra Władysława Biegańskiego, „polskiego Hipokratesa”, wybitnego twórcy filozofii, logiki i deontologii, ojca neurologii polskiej i prekursora medycyny społecznej.

Biegański urodził się w Grabowie nad Prosną, mieście o kilkusetletniej historii. Rok jubileuszowy ku czci W. Biegańskiego zbiegł się z obchodami uroczystości 550-lecia jego rodzinnego miasta.

W dniach 27 IV — 29 IV 1967 odbyły się dwie sesje: pierwsza w Poznaniu, zorganizowana przez Akademię Medyczną i Wydział Lekarski Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, druga — w Grabowie. Honorowym patronem był prof. Ksawery Rowiński, protektorem uroczystości — prof. Witold Michałkiewicz. Na sesjach wygłoszono 10 referatów dotyczących życia i działalności Władysława Biegańskiego.

B. K.

PRACA DOKTORSKA Z ZAKRESU HISTORII GEODEZJI

W dniu 24 października 1967 r. odbyła się na Wydziale Komunikacji Politechniki Warszawskiej publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr inż. Aliny Truskolaskiej-Zakrzewskiej na temat „*Geometria praktyczna*” Ignacego Zaborowskiego i jej znaczenie dla rozwoju miernictwa w Polsce i dla kształtowania się formy dydaktycznego podręcznika*. Promotorem przewodu doktorskiego była prof. Z. Kietlińska, a recenzentami: prof. Cz. Kamela, prof. E. Olszewski (wszyscy z Politechniki Warszawskiej) oraz doc. J. Kożuchowski (Politechnika Wroclawska).

Po wielu wypowiedziach dyskusyjnych, do których z dużą rozważą ustosunkowała się doktorantka, Rada Wydziału postanowiła nadać jej stopień doktora nauk technicznych.

E. O.

TABLICA PAMIĄTKOWA WITOLDA BRONIEWSKIEGO

Dnia 10 października 1967 r. nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci Witolda Broniewskiego (1880—1939), wieloletniego profesora Politechniki Warszawskiej, kierownika Katedry Technologii Metali, twórcy pierwszej w Polsce szkoły metaloznawstwa¹.

Witold Broniewski studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, następnie ukończył Wydział Nauk Filozoficznych paryskiej Sorbony i tam uzyskał w 1911 r. doktorat nauk fizycznych. W tym czasie prowadził badania nad metalami i stopami w laboratorium prof. A. Guntza w Nancy oraz u H. Le Chateliera i u M. Skłodowskiej-Curie w Paryżu, a także wykładał na Sorbonie metalografię. W 1912 r. habilitował się w politechnice lwowskiej, w 1919 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym tej uczelni, w następnym zaś roku — profesorem zwyczajnym Politechniki Warszawskiej. Był czynnym członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz jednym z założycieli i sekretarzem generalnym Akademii Nauk Technicznych (1928—1937). Zajmował się również działal-

* Por. w niniejszym numerze recenzję tej rozprawy (s. 154).

¹ W nrze 1—2/1966 „Kwartalnika” (s. 182) ukazała się błędna informacja o odsłonięciu tablicy ku czci Witolda Broniewskiego w ramach obchodów 50-lecia Politechniki Warszawskiej. Nadano wówczas jedynie jednemu z audytoriów uczelni imię prof. Broniewskiego.

nością polityczną — w 1926 r. był ministrem robót publicznych w gabinecie K. Bar-
tla.

Odstąpienia tablic dokonał rektor Politechniki Warszawskiej, prof. D. Smo-
leński, a następnie kierownik Katedry Metaloznawstwa Politechniki Warszw-
skiej, prof. K. Wesołowski przedstawił fakty stanowiące dowód na to, że Witolda
Broniewskiego można uważać za twórcę pierwszej w Polsce szkoły metaloznawstwa:
był on autorem pierwszej na poziomie akademickim książki z dziedziny metalografii
Introduction à l'étude des alliages (Paris 1918), która była następnie tłumaczona
na język angielski (1920 r.) i polski (1921 r.); pierwszy w Polsce wykładał metalo-
grafię (na Wydziale Chemicznym politechniki lwowskiej w 1914 r.) i pierwszy
prowadził specjalizację w dziedzinie metalografii, a właściwie już metaloznawstwa,
od 1927 r. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej.

Z grona pomocniczych pracowników naukowych stworzył W. Broniewski silną
kadre metaloznawców; należeli do niej m.in. późniejsi profesorowie: I. Feszcz-
enko-Czopiwski, A. Krupkowski, M. Śmiałowski, K. Wesołowski. Tak licznej ka-
dry nie wykształciła żadna z późniejszych polskich szkół metaloznawców.

W. K.

SESJA NAUKOWA POŚWIĘCONA DAWNEJ TECHNICIE ODLEWNICZEJ

W dniu 17 marca 1967 r. odbyła się w Krakowie sesja naukowa poświęcona za-
gadnieniom dawnej techniki odlewniczej, zorganizowana przez Stowarzyszenie
Techniczne Odlewników Polskich (STOP) i Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.
Na pierwszą część sesji złożyły się referaty naukowe, drugą zaś poświęcono
zagadnieniom organizacyjnym tworzącej się Sekcji Dawnej Techniki Odlewniczej
STOP.

Sesję otworzył dyrektor Muzeum Historycznego, mgr S. Czerpak. Podkreślił
on żywe zainteresowanie współczesnego muzealnictwa zagadnieniami historii tech-
niki, deklarując pełną gotowość Muzeum Historycznego do współpracy z człon-
kami organizacji naukowo-technicznych, a zwłaszcza STOP, którzy chcą lepiej
poznać dzieje swojej gałęzi przemysłu i techniki oraz zabezpieczyć i wyeksponować
odpowiednie zabytki.

W części referatowej doc. J. Piaskowski przedstawił rys historyczny rozwoju
odlewnictwa na ziemiach Polski; dr R. Krzeszewski zajął się historią teorii procesu
żeliwiakowego, starając się ustalić związki między osiągnięciami nauki i każdoczes-
nym stanem techniki żeliwiakowej¹; mgr J. Klepacka omówiła zabytki metalo-
we, znajdujące się w zbiorach Muzeum Historycznego (sesji towarzyszyła stosowna
ekspozycja).

W części organizacyjnej doc. Piaskowski zreferował cele i zadania Sekcji Daw-
nej Techniki Odlewniczej STOP, wymieniając przede wszystkim akcję popularyza-
cyjną, odnajdywanie i ewentualne przekazywanie we właściwe ręce materiałów za-
bytkowych, badania naukowe nad dziejami własnej specjalności, wreszcie przygo-
towanie w 1968 r. zjazdu poświęconego piśmiennictwu odlewniczemu.

W dyskusji doc. J. Dobrzycki w barwnym, szerokim wywodzie omówił zabytki
odlewnictwa artystycznego (zwłaszcza pomniki), znajdujące się na terenie Krakowa.

Mgr J. Klimowski wysunął postulat zainteresowania się dziejami przemysłu
w okresie Księstwa Warszawskiego i historią laboratoriów przyfabrycznych (zwią-
szcza w Niemczech i w Anglii) oraz wskazał na potrzebę zapoznawania się z histo-

¹ Podobny temat dr Krzeszewski referował w 1966 r. na konferencji *Teoria
w praktyce odlewnictwa*; por. informację o tej konferencji w nrze 2/1967 „Kwar-
talanika”, s. 485.